

DÁVÁME ODPADŮM DRUHOU ŠANCI

Aplikace nového zákona o odpadech a dalších

Ing. Bc. Barbora Tomčalová

Hrotovice, 30. 9. 2021

Nové právní předpisy OH

ZÁKON Č. 541/2020 SB., O ODPADECH

- účinný od 1. 1. 2021, ve Sbírce 23. 12. 2020 – legisvakance ..!
- zrušil zákon č. 185/2001 Sb. a související prováděcí předpisy

- **Vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady**

- účinná od 7. 8. 2021, ve Sbírce 23. 7. 2021
- 201 stran, 33 paragrafů a 51 příloh

- **Vyhláška č. 8/2021 Sb., o Katalogu odpadů**

- **Nařízení vlády č. 352/2014 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky pro období 2015 -2024 (připravuje se nový)**

SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY

- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích - novela
- Zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech - novela

PŘIPRAVUJE SE

- zákon o omezení dopadu plastových výrobků na životní prostředí – v PSP, 1. čtení (ST1155)

Nový ZOO - struktura

- Část první Základní ustanovení, základní pojmy (§ 1-12)
- Část druhá Nakládání s odpady (§ 13-93)
  - Hlava I Všeobecné povinnosti
  - Hlava II Povinnosti původce a provozovatele zařízení
  - Hlava III Provoz zařízení pro nakládání s odpady
  - Hlava IV Vzorkování, zkoušky
  - Hlava V Jednotlivé způsoby nakládání s odpady; 6 dílů
  - Hlava VI Nakládání s vybranými druhy odpadu: 13 dílů
- Část třetí Průběžná evidence a ohlašování (§ 94 – 96)
- Část čtvrtá Plány odpadového hospodářství (§ 97 - 102)
- Část pátá Poplatek za ukládání odpadů na skládku (§ 103 - 115)
- Část šestá Opatření k nápravě a pokuty (§ 116 – 125)
- Část sedmá Výkon státní správy (§ 126 -150)
- Část osmá Ustanovení společná, přechodná a zrušovací (§ 151-159)

Nový ZOO - struktura

- Příloha č. 1 – Cíle odpadového hospodářství
- Př. č. 2 – Katalog činností
- Př. č. 3 – Náležitosti žádosti o povolení a revizní zprávy
- Př. č. 4 - Seznam zařízení k využití odpadu .. bez povolení provozu
- Př. č. 5 – Způsoby využití odpadu a úpravy před jeho využitím (R)
- Př. č. 6 – Způsoby odstranění odpadu a úpravy před odstraněním (D)
- Př. č. 7 – Výše požadované energ. Účinnosti a vzorec pro výpočet
- Př. č. 8 – Způsob a podmínky stanovení finanční záruky
- Př. č. 9 – Sazba poplatku za ukládání odpadů na skládku a procenta, kterými se rozpočty podílejí na výnosu poplatků
- Př. č. 10 – Parametr biologické stability
- Př. č. 11 – Obsah žádosti o udělení pověření k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů a obsah návrhu na prodloužení platnosti pověření k hodnocení nebezpečných vlastností odpadů
- Př. č. 12 – Množství odpadů, na které se vztahuje výjimka dle § 157

Vyhláška č. 273/2021 Sb. - struktura

- Část první – úvodní ustanovení (§ 1 – 2)
- Část druhá – podrobnosti provozu zařízení určených pro nakládání s odpady (§ 3)
- Část třetí – školní sběr (§ 4)
- Část čtvrtá – povinnosti při jednotlivých způsobech nakládání s odpady (§ 5 – 16)
- Část pátá – přeprava odpadů (§ 17 – 23)
- Část šestá – údaje o odpadu, základní popis odpadu, evidence a ohlašování (§ 24 – 32)
- Část sedmá – povinnosti při nakládání s některými druhy odpadu (§ 33 – 76)
- Část osmá – ekonomické nástroje (§ 77)
- Část devátá – závěrečná a přechodná ustanovení (§ 78 – 83)
- Část desátá – účinnost (§ 84)

Zásadní přílohy z pohledu obcí:

- č. 3 – Formulář předání údajů o odpadech v rámci školního sběru
- **č. 13 - Hlášení souhrnných údajů z průběžné evidence**
- č. 18 - Způsob výpočtu plnění cíle obce
- č. 19 - Formulář pro oznámení o komunálních odpadech převzatých zařízením od fyzických osob obci, na jejímž území odpad vznikl
- č. 33 - Obsah provozního deníku komunitní kompostárny
- č. 34 - Průběžná evidence o množství přijatých a zpracovaných rostlinných zbytků v komunitní kompostárně
- č. 35 - Hlášení o množství zpracovaných rostlinných zbytků

ZÁKON O VÝROBCÍCH S UKONČENOU ŽIVOTNOSTÍ

- Cíle na výrobce.
- Stanovení cílů pro další období.
- Sjednocení podmínek fungování kolektivních systémů – stanovení obdobných povinností a principů pro všechny výrobkové skupiny.
- Zlepšení stávajícího fungování systémů EPR (sběr, zpracování, recyklace a využití, evidence dat) – zejména pneumatiky, elektrozařízení.
- Odstranění odstaveného vozidla (§ 105) – obec má pravomoc při neuposlechnuté výzvy vlastníkem autovrak přemístit a po 1 měsíci předat zpracovateli, pověřená osoba obce může vstoupit na soukromý pozemek (vše na náklady vlastníka, pokud ten neprokáže, že mu bylo vozidlo ukradeno)

ZÁKON O OBALECH - NOVELA

- Navyšování celkových cílů recyklace obalových materiálů – 75%/2025.
- Navyšování cílů recyklace pro jednotlivé obalové materiály.
- Nové specifické cíle pro hliníkové obaly – 60%/2035.
- Ekomodulace – poplatky dle dopadů obalu na životní prostředí – povinnost pro AOS.
- Podmínky fungování AOS:
  - povinnosti,
  - omezení činností,
  - audit,
  - vstup na trh nových AOS,
  - koordinace.

KATALOG ODPADŮ

- Odpad se zařazuje do druhu odpadu dle Katalogu odpadů a dále do kategorie
- poddruhy odpadů s osmimístným katalogovým číslem
- Spadá do druhu odpadu, který má stejné první šestičíslí
- používá pro účely evidence, ohlašování, odděleného soustředování, hodnocení NO.
- pro přijetí do zařízení stačí povolení pro základní druh
- **Užití od 1.1.2024**
- Použití poddruhů u komunálních odpadů pouze v případě, že se původce rozhodne pro jejich oddělené soustředování (neželezné kovy, popel z domácích topenišť, odpad z kuchyní a stravoven rostlinného původu)
- Odpady, které splní definici KO, se zařazují do sk. 20. Jiné odpady ne!!!

CÍLE ODPADOVÉHO HOSPODÁŘSTVÍ

Recyklace komunálních odpadů (pro ČR):

- 55% v roce 2025,
- 60% v roce 2030,
- 65% v roce 2035.

Skládkování:

- 2030 – zákaz skládkování využitelných odpadů,
- 2035 – nejvýše 10% komunálních odpadů.

Energetické využití komunálních odpadů:

- 2035 nejvýše 25 %.
- Pokud bude skládkování nižší než 10 % může být energetické využití úměrně vyšší.

OBECNÍ SYSTÉM

- Specifické povinnosti obcí jsou stanoveny v § 59 – 60
- Obec je původcem a vlastníkem odpadu od okamžiku, kdy osoba odloží odpad podle § 59 a 60 na místo obcí k tomuto účelu určenému (viz § 5).
- Obec má nadále všechny povinnosti původce (§ 15) a platí pro ni i obecné povinnosti (§ 13)
- **Obec je povinna přebrat veškerý KO vznikající na jejím území při činnosti nepodnikajících FO** → pokud poplatek na základě kapacity popelnice = přebrat SKO od nepodnikajících FO v množství dle velikosti popelnice
- Obec je povinna určit (původně “zajistit”) místa pro NO, papír, plat, sklo, kov, BRO, jedlých olejů a tuků a NOVĚ od 1. 1. 2025 také textil. NOVĚ: Plast, sklo a kov může sbírat společně, pokud tím nedojde k ohrožení recyklace
- Rozsah zajištění povinnosti – viz § 33 a další vyhlášky
  - původně vyhláška č. 321/2014 Sb. – pozor změna u BRKO (§ 34 nové vyhlášky)

POVINNOSTI ODDĚLENÉHO SOUSTŘEĐOVÁNÍ V OBEČNÍM SYSTÉMU

- Nedošlo k výrazné změně oproti předchozí úpravě – podrobnosti jsou uvedeny ve vyhlášce k zákonu
- Povinný je **celoroční sběr využitelných složek KO** - papír, plast, sklo, kovy (všechny je třeba evidovat ver sk. 20 dle Katalogu odpadů). Zákon ani vyhláška nenastavují jejich rozsah
- **Sběr olejů a tuků (celoročně)** pokračuje ve stejném rozsahu jako dle předchozího zákona
- **Nebezpečné odpady** se sbírají (soustřeďují) na místech určených obcí **alespoň 2x ročně**.
  - Soustřeďování musí být obcí prováděno pouze na shromažďovacích místech s obsluhou nebo
  - v zařízení určeném pro nakládání s odpady, ve kterých obsluha nebezpečné odpady převezme a uloží do určených prostředků
- **Biologický odpad min. rostlinného původu se sbírá celoročně**,
  - Sběr může být také zajištěn systémem komunitního kompostování v obci (nikoliv domácí kompostování)
- Obec **může stanovit systém sběru stavebních odpadů**
  - Lze stanovit omezující podmínky, odpady zpoplatnit (nejedná se o KO)
  - POZOR – povinnost nepodnikajících FO doložit způsob řešení stavebních odpadů
- **Předcházení vzniku odpadů** – stanovení místa a podmínek přebírání věcí k opakovanému použití
- **Místa zpětného odběru obalů a výrobků s ukončenou životností** – ve spolupráci s AOS, KS nebo individuálními výrobci

JAK MŮŽE OBEC ZAJISTIT ODDĚLENÉ SOUSTŘEĐOVÁNÍ SLOŽEK KO

- Rozsah je stanoven vyhláškou o podrobnostech nakládání s odpady (§ 33):
  - Oddělené soustřeďování složek komunálních odpadů může obec zajistit prostřednictvím
    - a) sběrných dvorů,
    - b) zařízení určených pro nakládání s odpady (sběrný dvůr, zařízení pro sběr a výkup, kompostárna, atd.)
    - c) velkoobjemových kontejnerů,
    - d) sběrných nádob,
    - e) pytlového způsobu sběru, nebo
    - f) kombinací způsobů podle písmen a) až e).
- V případě, že bude obec stanovovat **zařízení určená pro nakládání s odpady jako místa pro soustřeďování KO** v OZV, pak by to mělo být jako doposud na základě dohody se zařízením, odpad od občanů se pak stane součástí produkce odpadů obce (A00), zařízení jej bude evidovat jako B00.
- Dle nového zákona je obecně **provozovatel zařízení povinen poskytovat 1x ročně** do 15.1 obci informace o odpadech od fyzických osob, od kterých převzal KO (§17 odst. 1 písm. h) – Oznámení o druhu a množství převzatých komunálních odpadů od fyzických osob obci, na jejímž území odpad vznikl – viz formulář v příloze č. 19 vyhlášky. Dle MŽP tyto odpady ale obec neuvede ve své evidenci, jelikož obec není jejich původcem (tento odpad jí tedy nevzniká). Odpady ze zařízení bude možné použít do výpočtu míry třídění KO. Zařízení v tomto případě nejsou místy určenými pro soustřeďování odpadů z obce.

OBECNÍ SYSTÉM

- NOVĚ: již není povinnost nastavit systém pomocí OZV (= může OZV)
- Pokud OZV - může určit místa také pro:
  - stavební a demoliční odpad (nepod. FO), movité věci v rámci předcházení vzniku O, KO od podnikatelských subjektů (zapojení na základě smlouvy), výrobky s ukončenou životností (musí být místem zpětného odběru), BRO ke zpracování v komunitní kompostárně
- Dosavadní vyhlášky k systému nejsou v rozporu s novým zákonem, ale v průběhu 2021 by bylo vhodné připravit nové (viz metodika Ministerstva vnitra).
- Obecně lze doporučit použití OZV.
- Vzor a další dokumenty k dispozici na <https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-ozv-metodicky-material-c-5.aspx>
- Nedošlo k zásadním změnám oproti předchozímu zákonu, je proto možné obsahově vycházet ze stávající OZV a tuto srovnat se vzorem (odpovídající rozsah informací).
- OZV by měla být platná před 1. 1. 2022.

VÝKLAD NĚKTERÝCH USTANOVENÍ

Pokud se týká sběrných nádob na směsný komunální odpad a pravidel pro jeho soustřeďování, obec může mj.:

- stanovit povinnost zajistit si pro soustřeďování odpadu sběrné nádoby stanoveného typu o dostatečném objemu (*určit objemy nádob a frekvence svozu podle počtu obyvatel domácností*)
- stanovit fyzickým osobám povinnost plnit sběrné nádoby tak, aby je bylo možno uzavřít a odpad z nich při manipulaci nevypadával,
- stanovit zákaz odkládat do sběrných nádob jiné složky komunálních odpadů, než pro které jsou jednotlivé nádoby určeny,
- stanovit zákaz v nádobách shromážděné komunální odpady udupávat či zhutňovat,
- uložit povinnost přistavit sběrné nádoby na směsný komunální odpad v určené dny a doby na určená místa.

VÝKLAD NĚKTERÝCH USTANOVENÍ

V OZV není možné:

- upravovat zákaz spalování odpadů,
- stanovit, že se může komunální odpad v obci soustřeďovat (třídít) i na další složky, které určí obecní úřad či rada obce nad rámec složek určených obecně závaznou vyhláškou (*obec je oprávněna stanovit obecní systém třídění komunálního odpadu na základě § 59 odst. 4 zákona o odpadech obecně závaznou vyhláškou, kterou schvaluje zastupitelstvo obce*),
- stanovovat skutkové podstaty přestupků a sankce za jejich spáchání (*upravuje zejména zákon o odpadech a zákon o některých přestupcích a další zvláštní zákony*),
- ukládat povinnost nepoškozovat sběrné nádoby (*upraveno zejména v § 8 odst. 1 a 2 zákona o některých přestupcích*),
- stanovit povinnosti umístit sběrné nádoby pouze mimo pozemní komunikace či naopak zákaz umístit sběrné nádoby na pozemní komunikace (*z důvodu kolize s úpravou § 29 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, který upravuje zákaz umístit bez příslušného povolení na vozovkách, dopravních ostrůvcích a krajnicích dálnice, silnice a místní komunikace umístit jiné předměty než dopravní značky a zařízení, a § 5 odst. 1 písm. g) a odst. 2 písm. c) zákona o některých přestupcích*).
- uložit povinnost udržovat okolí sběrných nádob umístěných na veřejném prostranství čisté (*znečištění okolí sběrných nádob umístěných na veřejném prostranství je regulováno § 5 odst. 1 písm. f) a g) a odst. 2 písm. b) a c) zákona o některých přestupcích*).

OBECNÍ SYSTÉM

- **NOVĚ: zajištění separace od roku 2025 – 60 %, 2030 – 65 %, 2035 – 70 % z celkového KO**
  - vzorec výpočtu viz příloha č. 18 vyhlášky (množství vytríděných využitelných složek papír, plast, sklo, kov, textil, dřev, bio/celková produkce KO)
  - při neplnění cílů pokuta až 200 000 Kč (§ 122)
  - plnění cílů předpokládá významné změny v OH obcí

DALŠÍ NOVINKY

- Informovat nejméně 1x ročně způsobem umožňujícím dálkový přístup o systému nakládání s KO v obci a o výsledcích a nákladech tohoto systému (§ 60).
  - 1x ročně na webu obce informace o tom, jaké odpady sbíráte, jakým způsobem, co se s nimi dále děje, jak se předchází vzniku odpadů, jaká je produkce a využití odpadů v obci, kolik to stojí
  - neexistuje vzor ani metodika, jak postupovat (obsah, čas, ...)
- Úprava školního sběru (§ 20)
  - odpady papíru, plastů a kovů z domácností
  - škola je vlastníkem odpadů, původcem je obec
  - škola má povinnost předat obci 1x ročně do 15.1. údaje o množství sebraných a předaných odpadů
  - obsah viz § 4, resp. příloha č. 3 vyhlášky

DALŠÍ NOVINKY

- Zapojení podnikatelů do obecního systému (§ 59, 60)
  - Obec nastaví systém pro živnostníky v OZV (druhy odpadů – papír, plast, sklo a další KO, výše úhrady, způsob placení)
  - Živnostník se zapojí na základě písemné smlouvy s obcí
  - Obec se stává vlastníkem těchto živnostenských odpadů
  - Živnostník nevede evidenci, pokud je zapojen se všemi druhy odpadů
  - Podnikající osoby mají obecnou povinnost zajistit třídění papíru, plastů, skla, kovů a biologického odpadu pro odpady vznikající činností fyz. osob v provozně, a všechny ostatní povinnosti původce
  - Pozor – sleva na skládkovacím poplatku, DPH

NAKLÁDÁNÍ S NEZÁKONNĚ SOUSTŘEDĚNÝM ODPADEM

- Zcela nové ustanovení
- Vlastník odpadu má povinnost předat nezákonně soustředěný odpad do zařízení
- Vlastník pozemku → info o černé skládce → povinnost oznámit bez zbytečného odkladu na ORP dle místa ČS
- ORP → neprodleně se pokusí zjistit vlastníka
- Pokud nelze zjistit → vyzve k odstranění vlastníka pozemku ☞ lhůta 30 dnů od doručení (nebo déle v odůvodněných případech); obec může poskytnout součinnost
- Vlastník v termínu nezajistí odklizení → ORP může
  - Uložit vlastníkovi pozemku zabezpečit místo
(vlastník nemusí splnit pokud do 30 dnů předá do zařízení)
  - Zabezpečit odpad ohrožující ŽP před únikem škodlivin
  - Odklidit a předat do zařízení
(právo vstoupit na pozemek, povinnost strpět)

ZÁKAZ SKLÁDKOVÁNÍ ODPADŮ

- **Zákaz ukládání využitelných odpadů na skládku (§ 40)**
  - Původně od 1. 1. 2024 – recyklovatelné, využitelné, směsné komunální odpady
  - Provozovatel skládky nesmí **od 1. ledna 2030** na skládku ukládat odpady,
    - a) jejichž výhřevnost v sušině je vyšší než 6,5 MJ/kg,
    - b) které překračují limitní hodnotu parametru biologické stability AT4
    - c) které je za stávajícího stavu vědeckého a technického pokroku možné účelně recyklovat.
- Výhřevnost KO ukládaných nyní na skládky se pohybuje mezi 8-11 MJ/kg
- U KO je stanovena výjimka, že do r. 2035 se smí skládkovat maximálně 10 % z produkce KO (*viz Příloha 1- cíle OH ČR*)
- Seznam odpadů, které lze recyklovat – viz příloha č. 4 vyhlášky

SKLÁDKOVACÍ POPLATEK

Dílčí základ poplatku za ukládání	Poplatkové období v roce									
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030 a dále
využitelných odpadů ¹⁾	800	900	1000	1250	1500	1600	1700	1800	1850	1850
zbytkových odpadů	500	500	500	500	500	600	600	700	700	800
nebezpečných odpadů	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000
vybraných technologických odpadů	45	45	45	45	45	45	45	45	45	45
sanačních odpadů	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000

Pozn. KO je využitelným odpadem

- Poplatníkem za svůj KO zůstává obec a to bez ohledu na to, komu odpad předala a kdo jej vlastní při předání na skládku (§ 103).
- Poplatkové období je kalendářní čtvrtletí.
- Poplatek vyměřuje a vybírá provozovatel skládky od poplatníka. Provozovatel je rovněž plátcem poplatku. Poplatek se odvádí prostřednictvím Celní správy a jeho výnos se dělí mezi SFŽP a obce, na jejichž území leží skládka. Poměr dělení výnosu poplatku je stanoven zákonem (příloha č. 9 k zákonu).
- **Nově je poplatníkem i obec, na jejímž území leží skládka.**

POH, EVIDENCE A OHLAŠOVÁNÍ

Plány odpadového hospodářství

- **Obce už nezpracovávají plány odpadového hospodářství obcí.**
- POH bude tvořit pro ČR a jednotlivé kraje. Krajské plány budou zpracovávat krajské úřady. POH již nebudou nástrojem samospráv krajů.
- POH musí být využity při územním plánování.

Evidence odpadů (§§ 94-96 zákona)

- Roční hlášení obcí za rok 2020, které podávají nyní obce s ohlašovací povinností do ISPOP, se podává podle předchozí právní úpravy
- Obec vede průběžnou evidence v r. 2021 dle vyhlášky č. 383/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 541/2020Sb. To platí i pro použití kódů nakládání.
- **Průběžná evidence se vede podle listu 2 přílohy č. 13 vyhlášky**, pro KO jednou měsíčně
- Hlášení o produkci a
  - **změna limitu pro ohlašovací povinnost 600 kg (dříve 100 kg) NO (anebo 100 t ostatních odpadů)**
  - Hlášení se bude podávat do 28. 2. daného roku za předchozí
  - **Hlášení o obecním systému je součástí ročního hlášení a zasílá se podle listu 5 přílohy č. 13 vyhlášky (§ 27 odst. 4).**

HLÁŠENÍ A EVIDENCE V 2021

Hlášení za rok 2020

- Ohlásit do 15. února 2021
- Podle dosavadní vyhlášky 383 a formulářů ISPOP
- Roční limit pro původce je 100 kg nebezpečných odpadů a 100 tun ostatních odpadů/rok (tedy dle zákona č. 185/2001 Sb.)

Evidence 2021

- Vedení průběžné evidence - požadavky vyhlášky č. 383/2001 Sb.
- Stávající kódy nakládání dle přílohy č. 20 vyhlášky č. 383/2001 Sb. (i u nových zařízení)

HLÁŠENÍ A EVIDENCE V 2022

Hlášení za rok 2021

- Ohlásit do 28. února 2022
- Podle vyhlášky č. 383 – kódy nakládání stávající, stávající evidence a mírně upravené formuláře ISPOP
- Roční limit je pro původce nový pro nebezpečné odpady 600 kg NO a u ostatních odpadů zůstává 100 tun/rok

Evidence 2022

- Nová evidence
- Nové kódy nakládání dle zákona – příloha č. 5 a 6
- Nové kódy nakládání dle nové vyhlášky

KOMUNITNÍ KOMPOSTOVÁNÍ (§ 65, § 66)

- **Komunitní kompostování** = systém soustředování rostlinných zbytků z údržby zeleně, zahrad a domácností z území obce, jejich úprava a následné zpracování v komunitní kompostárně na kompost
- Kompost vzniklý komunitním kompostováním může obec využívat výhradně k údržbě a obnově veřejné zeleně na svém území; pokud chce používat kompost jinak, je nutné splnění podmínek zákona o hnojivech.
- Obec může pro komunitní kompostování využívat komunitní kompostárnu umístěnou na území jiné obce – nutné stanovení pravidel veřejnoprávní smlouvou nebo existence dohody v rámci dobrovolného svazku obcí.
- **NOVĚ** - Provozovatel musí – provozovat kompostárnu v souladu s vyhláškou
  - vést provozní deník
  - vést průběžnou evidenci o množství přijatých rostlinných zbytků z údržby zeleně, zahrad a domácností a uchovávat ji po dobu 5 let
  - zaslat do 28. února následujícího kalendářního roku ministerstvu hlášení o množství
- Podrobnosti stanoveny ve vyhlášce o podrobnostech nakládání s odpady a jejich přílohách
- Musí splňovat stejné požadavky jako malé zařízení, pokud dosahuje kapacity odpovídající MZ

DĚKUJI ZA POZORNOST